

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א
נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
 רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
 ישיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
 Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

המלך

פרשת ויצא

תורה

נשאת ונתת ובאמונה

בראשית פרק לא (לח) זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועיניך לא שפלו ואילי צאנך לא אכלתי: (לט) טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטונה מידי תבקשנה גנבתי יום וגנבתי לילה: (מ) הייתי ביום אכלתי חרב וקרח בלילה ותדד שנתני מעיני: (מא) זה לי עשרים שנה בביתך עבדתך ארבע עשרה שנה בשתי בנותיך ושש שנים בצאנך ותחלף את משפחתי עשרת מנים: (מב) לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי פי עתה ריקם שלחתי את עניי ואת יגיע פפי ראה אלהים ויוכח אמש:
 שאלות:

א { שואל האלשיך אם יעקב באמת הקפיד א"כ מדוע פיצל מקלות והניחם ברהטים כדי שהצאן יחמו ויולידו נקודים? ב { עוד מבואר ברש"י (פ' לא פסוק י) שהיו המלאכים לוקחים מעדר לבן את העקודים והנקודים ומביאים אותם לעדרו של יעקב כדי שיתעברו נקודים עקודים וברודים הכיצד נעשה כדבר הזה הרי זה אינו צודק מאחר והיה הסכס בין לבן ליעקב לעשות הפרדה? דרכי המסחר והעסקים בעולם:

כאשר נתבונן בדרכי המסחר והעסקים לצערנו רבים נופלים ברשת יצרם לרמות את הקונים והרוכשים את שרותם בזה שמנצלים את תמימותם או חוסר הבנתם בעניין בכדי להרבות את ממונם, ואף מורים היתר לעצמן בהיות ויש הסכמה של הקונה או הרוכש לדבר אם כן מותר להם לקחת ולעשות את המרמה, ויתרה מכך הלקוח בתמימותו אף מוסיף את הודאתו על השרות שקבל, וכמובן ששמח בכל לקוח כזה שאפשר לנצלו ולהטעותו כי בזה מגדיל את הונו ורכושו, ולזאת למשל אדם הולך למוסך שאינו מבין כלום בתיקון הרכב מנצלים אותו לספר לו שיש בעיה קשה והעלות גדולה ושיבא אחרי כמה שעות ובאמת אינו כן אלא מסדר דבר קטן והכל מסודר ומרויח סכום גדול, וכן רוכש תכשיטים שאינו מבין בטיב יהלומים יכול לספר לו סיפורים ולהטעותו, וכן יש עורכי דין שמחמירים ומתארים את המקרה של הלקוח בצורה הכי שחורה וקשה בשביל לדרוש תשלום הוגן על עבודתם וגם שבמבחן התוצאה יסתפק הלקוח וישמח בהיותו חושב שניצל מדבר קשה מאוד, ויש אשר הגזימו שמרמים את הלקוח ובעצם עושים קנוניה עם הצד השני איך להוציא כמה שיותר מהלקוח ומתחלקים ברווחים, ויש טוענים רבנים שכל זוג שהגיע ידם מחריפים את המחלוקת בינו לבינה הכל מתוך רצון לזכות לנתח מהסוף כתוצאה מכך, וכן יש אשר מרמים במשקלות, ויש בתיקוני אינסטלציה או בחשמל או במחשבים או במזגנים וכדומא, ואמר הגאון רבי יוסף נתנזון זצ"ל אב"ד לבוב שזוהי כונת הכתוב בראשית כ"ו-כב הקול קול יעקב והידים ידי עשו, ישנם אנשים אשר קולם קול יעקב ומתחסדים בינם לבין קונם ומרבים בתפלה ובתחנונים, אבל מעשה ידיהם כידי עשו חומסים וגוזלים. **אולם עד כמה טועים ההולכים בדרך זו כי חז"ל למדונו כי השאלה הראשונה שנשאל האדם לעתיד לבוא בבית דין של מעלה היא כמבואר **במסכת שבת דף לא ע"א** אמר רבא **בשעה שמכניסין אדם לדין אומרים לו נשאת ונתת באמונה**, קבעת עתים לתורה, וכו'. וכל אשר הגיע לידו שלא ביושר עתיד ליתן עליו את הדין ולהיענש על כך ואף אינו רואה ברכה במעשה ידיו היפך דמיונו שחושב להגדיל בזה את הונו.**

תירוץ האלשיך:

ובזה נבוא להבנת הנהגת יעקב אבינו כי מעשה אבות סימן לבנים, מתרץ האלשיך שהפרת ההסכם היה מצד לבן ומבאר בהקדם שיש לדקדק בהסכם של יעקב עם לבן. דבהסכם (פרק ל פסוק לב) אמר יעקב אעבור בכל צאנך הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל שה בכשבים וטלוא ונקוד בעזים והיה שכרי. ואילו לבן (שם פסוק לה) כתוב שעשה אחרת "ויסר ביום ההוא את התישים העקודים והטלואים, ואת כל העיזים הנקודות והטלואות כל אשר לבן בו וכל חום בכשבים ויתן ביד בניו". עוד מוסיף לבאר את הפרת ההסכם בהקדם שנבין מה ההבדל בין תיש, לשה, **כותב האלשיך** שה זה בנוני תיש זה גדול וסתם עז כולל הכל שנאמר שה כבשים שה עזים זאת אומרת שלשון שה הוא מסמל גיל ממוצע בכל צאן, ובהסכם נאמר לקחת רק קטנים ובנונים בכדי שלא יהיה בלבול בין הנשארים של לבן לחדשים של יעקב, ואילו לבן לקח הכל גדולים וקטנים ולא השאיר מאומה ועבר על ההסכם. ולכן מאחר ולבן לא רק שלא נתן לו אותם בשכרו אלא גם לא השאיר מהן דוגמה בכדי שהצאן יולידו כמותו ולא לסמוך על הנס, לכן יעקב ויתר ולא עשה איתו ויכוח על העול שעשה לו, והוכרח לעשות מקלות תחליף לתישים שיהיה בדרך הטבע, ולכן המלאכים הביאו התישים כפי ההסכם, ונמצא שאין בזה רמאות כלל ואדרבא הכל נעשה בצדק וביושר כמו שאמר יעקב בסוף שמסר נפשו בעבודתו, ובזה יעקב אבינו מלמדנו את הדרך שעל האדם לנהוג עם מעסיקו, בנוהג שבעולם אם היה לו בעה"ב כזה רמאי אשר מחליף משכורתו עשרת מונים פירושו מאה פעמים, עבד אצל לבן ארבע עשרה שנים בבנותיו, רימה אותו ברחל, ועוד שש שנים בצאנו ולבן החליף משכורתו עשרה מונים, בודאי היה מרשה לעצמו לרמות לגזול ולגנוב את בעה"ב מאחר ויש לו תירוץ להצדיק את עצמו במעשיו ויאמר אין לי ברירה אחרת לא אוכל לחיות ולא להתפרנס, אבל יעקב אבינו אשר מעשה אבות סימן לבנים מלמדנו שאין ללמוד ממעשה בעל הבית הרעים אלא את אשר מוטל עליו צריך להמשיך לעשות ללא שינוי במסירות נפש בכל כוחו שיכול לעשות, והקב"ה נאמן לתת השכר אשר מגיע לאדם, ולכן מבואר **במסכת בשבת דף לג** אמר רבא לעתיד לבא נשאל האדם שאלה ראשונה האם נשא ונתן באמונה וביושר לבב, ולא יועיל תירוצים שהוא התנהג לפי בעה"ב שלו כיון שזה לא נכון להתנהג כך ולא זו דרכה של תורה. והמקלקל את מעשיו ומועל בעבודתו בגלל התנהגות בעל הבית ומרשה לעצמו לרמות בעסקיו ולקחת שאינו שלו מפסיד גם מה שיש לו כמ"ש **במסכת דרך ארץ זוטא פ"ג**: אם נטלת את שאינו שלך, את שלך יטלו ממך. ואילו המתנהג כיעקב אבינו זוכה להתברך ולהצלחה גדולה כמו שהיה עם יעקב. שלמרות הרמאות עבד אותו באמנות ובמסירות. ולכן זכה שלמרות אשר לבן ניסה כל הזמן לרמותו ולהצר את צעדיו לא הועיל אלא אדרבא הלך וגדל עושרו של יעקב בהיות ומה שמגיע לאדם אין האחר יכול לקחת לו כי מזונותיו של האדם קצובים לו מתשרי עד תשרי. **מכאן פסק הרמב"ם בסוף ה' שכירות פ"ג ה"ז** וכן חייב לעבוד בכל כוחו שהרי יעקב הצדיק אמר כי בכל כחי עבדתי את אביכן, לפיכך נטל שכר

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

זאת אף בעולם הזה שנאמר "ויפרץ האיש מאד מאד". וכן מובא באוצר המדרשים עמוד קס"ז שלשה דברים מביאים את האדם לידי עשירות עיון תפלה, משא ומתן עם הבריות באמונה, ועלוב יהיה לאנשי ביתו ע"כ. וכיוצא בזה כתב החפץ חיים בספרו נפוצות ישראל פ"ג נאמר במשלי כ"ב ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה. פרוש אם קנין כספו בא מברכת ה' מיגיע כפו ולא מגזל ומרמה היא תעשיר ונותנת לו נחת רוח מעושרו שלא יקבל עצב וצרות מעושרו.
דברי הבעש"ט לפי ערך הקלקול כך צריך לעמול על הפרנסה:

ובשם מרן הבעש"ט הקדוש זי"ע ידוע שאמר שכל אחד לפי ערך הקלקול שלו כך צריך לעמול על הפרנסה ומעשה שהיה כך היה פעם אחת לא היה לו לבעש"ט צרכי שבת ובעש"ט ק באשמורת הבוקר הלך ונקש על החלון של איש אחד ואמר לו שצריך עזרה לצרכי שבת ומיד הלך לדרכו, ומחמת ההתעוררות שבא ללבו עי"י הבעש"ט זי"ע קם האיש תיכף ממטתו והלך החוצה לראות מי זאת וירץ אחריו והשיגו, ויאמר לו אם אתה צריך עזרה לצרכי שבת למה אתה בורח ולא ממתין עד שאני יתן לך, והאיש הנ"ל לא ידע אם הוא הבעש"ט כי לא הכירו מעולם, והשיב לו הבעש"ט הקדוש זי"ע שלעולם כל איש הנולד בעולם נולד עמו פרנסתו אלא שהחטא גורם לעמול על פרנסה, כמאמר הכתוב בראשית ג-ט בזיעת אפך תאכל לחם, אבל יש חילוק בין בני אדם שכל אחד לפי ערך הקלקול כך צריך לעמול על הפרנסה, יש שפרנסתו בביתו, ויש מי שצריך לבקש ממרחק לחמו וכדומה, ואני כפי שגמרתי בדעתי אינני צריך לעמול רב רק לעשות איזה מעשה קטן בלבד וכאשר עשיתי מה שמוטל עלי לעשות איזה סיבה לפרנסתי בודאי יעזור לי השי"ת ואין לי שום נפקותא אם אתה תתן לי או לאו עי"כ דבריו הקדושים. וכמאמר חז"ל במסכת קידושין דף פב ע"ב תניא, ר"ש בן אלעזר אומר מימי לא ראיתי צבי קייץ, וארי סבל, ושועל חנוני, והם מתפרנסים שלא בצער, והם לא נבראו אלא לשמשני, ואני נבראתי לשמש את קוני, מה אלו שלא נבראו אלא לשמשני מתפרנסים שלא בצער, ואני שנבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי את מעשי וקיפחתי את פרנסתי, שנאמר עונותיכם הטו.

מעשה שהיה עם רבי כליפה הכהן זצ"ל:

מעשה שהיה בג'רבא עם איש אמונה חסיד וקדוש ועניו כמוהו"ר רבי כליפה הנז' היה מוכרם ולקח שכרו עשרה או עשרים אחוז מעיר גאבס שהיה שולח לו בגדי צמר חדשים לג'רבא ורבי כליפה הנז' היה מוכרם ולקח שכרו עשרה או עשרים אחוז למאה כנהוג אז בין הסוחרים, והיה רבי כליפה מצווה לסוחר הנז' שבקנותו הבגדים ירשום על כל בגד ובגד כמה קנאו ולא יוסיף על הקרן אפילו פרוטה כי הוא מוכר בג'רבא בכך וכך ריוח למאה ואם יוסיף על הקרן נמצא גוזל את הקונים שאומר להם שמחיר קנייתם בכך וכך כאשר כתוב ומוסיף אחוזים למאה והמחיר הוא בשקר, ולכן תמיד היה מזהירו על זה לרשום על הסחורה רק המחיר בדיוק והסוחר שבגאבס בראותו מלאכתו באמונה היה שומר על צוואתו הנז', אך פעם אחת קנה סחורה אחת טובה זכה ונקיה ובזול והורה היתר לעצמו להוסיף על כל בגד שלשה דינרים וישלח אותם כרגיל באוניה לרבי כליפה הנז' ועוד לקח סחורות אחרות אחר זה כמה פעמים ושלחם ולא הוסיף עליהם כלום, ואחרי עבור זמן ארוך קצת קיבל הסוחר חשבון על הסחורות האחרונות שנמכרו בכך וכך אבל על אותה סחורה הטובה שחשב שירוויח בה כפול לא קיבל חשבונה, ושלח לו עליה ולא קיבל תשובה, עד שנודמן שנסע לג'רבא ונפגש עם רבי כליפה ושאל אותו מדוע הסחורות הרבות שאחריה נמכרו ואותה סחורה זה זמן רב שלא קבלתי חשבון שלה, ויאמר לו רבי כליפה גם בעיני יפלא שלא בא שום אדם לשאול על מין אותה סחורה והנה עד היום היא קשורה בחבלים ומונחת כאבן שאין לה הופכין, ואני חושש אולי יש איזו ערמה ותחבולה באותה סחורה שלא עזרו מן השמים במכירתה, ויאמר הסוחר אני מודה ולא אבוש שבאותה סחורה לא רשמתי המחיר המדויק והוספתי במחירה כי קניתי אותה בזול מאד וחשבתי שמותר לי לרשום מחיר קרוב למחירה כפי הרגיל בשוק, ויאמר לפתוח את החבילה לראות אולי נתקלקלה והתליעה כי ימים רבים עברו עליה ופתחו אותה וראו שנתקלקלה הרבה ונרתע הסוחר לאחוריו כי ראה שיפסיד בה הרבה, ויען רבי כליפה לסוחר חבירו עתה תחליף כתיבת המחירים אשר עליה ותכתוב רק המחיר האמתי ולא תפחד כי לה' הישועה להזמין קונים ולהרויח בה, וכן עשה ולא עבר זמן רב ובא סוחר ושאל על מין הסחורה הנז' ולהיות שלא היה מצוי אותו המין הגם שנתקלקלה קנאה במחיר טוב והרויחו בה ארבעים אחוז וידע הסוחר כמה ערכה של מדת האמונה. ללמדנו שבמרמה לא מרווחים וכל ההצלחה תלויה ביושר ונאמנות.

הנזהר במשא ומתן תפילתו מתקבלת:

מעשה שהיה שנגזרה גזירה קשה של בצורת עד שהגיע המצב לפיקוח נפש ולמרות כל התפילות והתעניות שעשו יחד עם הרב לא הועילו עד שנגלה לרב בחלום שרק אם ירד לפני התיבה קלמן החנווני שהיה מוכר בשוק והוא בור ועם הארץ אינו יודע קרא וכתוב, אין ברירה למרות הבושה הודיע הרב לשמשו לקרא לאותו אדם וביקשו שהוא מחר יעלה לפני התיבה הדבר עשה רעש גדול כיצד בור ועם הארץ יועיל לבטל הגזירה הקשה, אולם קלמן רץ לביתו הביא את המאזניים והניחם על התיבה פתח פיו ואמר רבנו של עולם אתה יודע שאיני יודע קרא וכתוב ולא יודע להתפלל אולם חזקה עלי בקשת הרב והנני עומד לפניך והגביה את המאזניים ואמר הרי שני הצדדים הם כנגד שני אותיות ה"א שבשמך, העוקץ שאוחזים בו את המשקל כנגד הו"ו והמוט המרכזי כנגד אות וא"ו ולכן כמו שאני לא שקרתי ולא רמייתי במשקלות בכדי ששמך לא יפגם ובזכות זה תוריד לעם ישראל, ותיכף נהיה עננים וירדו גשמים. ללמדנו שהנזהר במשא ומתן באמונה תפילתו מתקבלת.

מעשה הנפח והרב מברדיצוב:

מעשה נפלא היה בעירו של רבי לוי יצחק מברדישטוב זצ"ל בזמנו היה בעירו איש צנוע יחזקאל הנפח שמו ואף אחד מאנשי עירו לא ידעו מה מעשיו, כשנפטר מן העולם שמע רבי לוי יצחק שמכריזים על לווייתו של יחזקאל הנפח, אמר לתלמידיו אחד מעמודי העולם נסתלק מאיתנו בואו ונשתתף בהלווייתו שהאיש הזה צדיק גדול הוא, אמנם אנשי עירו היו מחזיקים אותו כאיש פשוט, כשיצאו דברים אלו מפי הרב הקדוש לתלמידיו מיד נתפשטה השמועה בכל העיר וכל

הרב הראשי הרב מרדכי מלכא שליט"א נשיא וראש מוסדות "אור המלך"

מחבר ספרי שו"ת דרך המלך, אמרי מרדכי, ודרכי המלך על המועדים ועוד
רשת מעונות, ורשת גנים, ת"ת פרי תואר, ובית יעקב פרי תואר, ת"ת דרך המלך,
שיבה קטנה ארחות יהודה, ביהמ"ד גבוה לרבנים ודיינים "לקח טוב" קופת "מפעל החסד" אלעד
Chief Rabbi of Elad MORDECHAI MALKA, Israel Founder & President Institutions "or Hamelech"

עיר התורה שקרובה אליך

העם שמע והתפלא איך יכול להיות שזה צדיק, והנה ראו שהלוויה עוברת והרבי מברדיטשוב הולך אחרי המיטה וכל אחד ואחד בראותו את כבוד הרב מיד סגרו חנויותיהם והשתתפו בהלוויה וכל הרבנים בראותם זאת באו גם הם והשתתפו ונעשה באותו יום ביטול מלאכה, כשהגיעה ההלוויה למגרש הגדול שלפני בית הקברות העמידו את ההלוויה כי הרב ביקש להספיד, עמד הרב במקום גבוה פתח פיו ואמר רבותי המנוח הצדיק היה לו שלוש פעמים דין תורה אצלי וכדאי לכם לשמוע את דבריי ולקבל מוסר גדול מזה. **א. דין תורה ראשון:** סוחר אחד משלנו והוא נמצא פה אבל אני מבקשו שלא ידבר עד שאגמור לדבר הסוחר הזה צנוע עד מאוד ופעם כמעט שפשט רגלו והיה דחוק מאוד היה נחוץ לו סכום של חמש מאות רובל, נודע לו שאצל הנפח הזה אפשר להשיג הלוואה, ניגש אליו וביקש ממנו, אמר לו הנפח שהוא מוכן לתת לו אבל הוא צריך ערבות, אמר לו הסוחר כדי שההלוואה הזאת תהיה בסתר והוא ביישן רק הקב"ה יהיה ערב, הסכים יחזקאל הנפח וכתב שטר שהקב"ה יהיה ערב ומועד פרעון החוב יהיה כעבור שני חודשים, עבר הזמן והסוחר לא פרע את חובו והנפח לא תבעו למשפט, והנה אחרי שנה הסוחר הצליח במסחרו והביא את הכסף לפרוע את חובו, הנפח סירב לקבל באומרו שהקב"ה היה ערב ושילם לו ולא מגיע לו כלום, והסוחר עומד בחוזה לשלם משום שמפחד מאיסור גזל והתווכחו ביניהם עד שגמרו לבוא לבית דין, באו לפניי לדין ואמרתי לנפח הדין הוא שתקבל את הכסף ועדיין הוא מסרב באומרו שהקב"ה שילם, כשראיתי ששני הצדדים לא רוצים את הכסף אמרתי אם אתם לא רוצים תתנו לי זה הכסף תרומה לשיבה ושמתו שמחה גדולה. **ב. דין תורה שני:** יום אחד נכנס אדם מסוים לחנות המכולת, וקנה מה שקנה ונפל מכיסו סכום גדול של מאתיים רובל ולא הרגיש, החנווני לקח את הכסף והסתירו אצלו, כעבור חצי שעה האיש הזה בא בבכיות גדולות ושאל מהחנווני אולי שכחתי סכום כסף כאן, והחנווני הכחיש באומרו שלא ראה, וממול החנווני היה זה הנפח וראה את כל אשר נעשה אמר לו אל תבכה הכסף אצלי אני מצאתיו רק תגידי לי כסימן כמה כסף היה לך, אמר לו מאתיים רובל, לקח אותו לחנותו ונתן לו את כל הכסף מכיסו, כשראה החנווני את זה התבייש בא אצל הנפח ואמר לו חטאתי לה' אלוקי ישראל שאני לקחתי את הכסף והיצר הרע פיתני והכחשתי ועכשיו אני מתחרט חרטה גמורה ומבקש סליחתך קח את הכסף של האיש ההוא, אמר לו הנפח אני לא מכיר אותך, התווכחו ביניהם והחליטו לבוא לבית דין שמעתי את שני הצדדים אמרתי לנפח שיקבל את הכסף ולא רצה בשום פנים ואופן, אז אמרתי להם אם תרצו תתנו לי את הכסף הזה בשביל הישיבה, ושמתו שמחה גדולה. **ג. דין התורה השלישי:** נמצא כאן אדם נוסף צנוע וכן טובים שלאחר חתונתו חי בעניות גדולה וישן כמה לילות בלי אוכל ולא פשט ידו לקבל שום מתנה מאף אחד, פעם עלה בדעתו ללכת למרחקים כי סבר אולי ע"י שישנה מקומו ישתנה מזלו וה' יעזור לו וישלח מחיה לו ולאשתו, יום אחד קם בבוקר ואמר לאשתו הנה בשכנותנו גר הנפח רבי יחזקאל ומגיע לי ממנו סכום כסף לכי תגידי לו בשמי שיתן לך כל יום חצי רובל עד שהקב"ה יעזור לי לחזור לשלום, האשה חשבה שזו אמת וכשהלכה אצל הנפח תיכף ברח בעלה מעירו באה ואמרה כך וכך אמר בעלי, הרגיש הנפח שמדברת היא בתמימותה והוא לא מכיר את האיש הזה עמד כמה רגעים התבונן ואמר לה טוב, וכן היה כל יום הייתה הולכת ומקבלת חצי רובל ממנו וביום שישי הייתה הולכת ומקבלת רובל שלם, כעבור כמה שנים האיש ההוא הצליח בדרכו ואסף סכום כסף גדול וחזר לעירו, אשתו סיפרה לו כי מיום שהלך עד היום הזה כל שבוע הייתה מקבלת שלושה רובל וחצי מהנפח, האיש התפלא לשמוע על כך וישב בביתו לערוך חשבון וראה שבמשך כל הזמן שלא היה בביתו מגיע לנפח כך וכך רובל ובא לשלם לנפח, אמר לו הנפח אני לא מכיר לא אותך ולא את אשתך, וזה אומר לו במרמה דיברתי עם אשתי כדי לברוח ממנה ועכשיו שעזר לי הקב"ה הבאתי את סכום הכסף ולמה לי גזל קח מה ששייך לך, והנפח מסרב החליטו ביניהם לבוא לדין ושוב לקחתי את הכסף לצדקה עבור הישיבה. **רבותי אוי לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה כי השאלה הראשונה שנשאלת בבית דין של מעלה היא האם נשאת ונתת באמונה באיזו בושה נעמוד לתת את הדין כי הכסף הוא בנפשו של האדם ועבור הכסף אדם שם את עצמו בסכנות גדולות כדי להביא ככר לחם לביתו כי בנפשנו נביא לחמנו, והמנוח הזה לא היה כל כך עשיר ועמד בניסיונות קשים וצדיק כזה נסתלק מאיתנו דבריו גרמו לבכי גדול בקהל ונתעוררו כולם להשיב גזלותיהם ולשוב בתשובה.**

מוסר השכל:

עלה בידנו ללמוד את דרכי רוח ישראל סבא עד כמה אדם צריך להיזהר מאד ממעשה מרמה ונוכלות בעבודתו ובעסקיו, היות וחייב לעשות מלאכתו נאמנה ובמסירות ללא התייחסות להתנהגות מעסיקו גם אם אינו הגון, וכן בעסקיו שיהיה כל משאו ומתנו ביושר ובהגינות ובמסירות ותמיד יהיה נגד עיניו טובת הלקוח לתת לו את השירות המקסימלי, ולא העיקר הכסף כי מעשה אבות סימן לבנים והוא סוד ההצלחה והברכה במעשה ידי של האדם, וכמו שסיפר לי עו"ד אחד שהיה הולך להתייעץ עם רבי אלעזר אבוחצירא זצ"ל ואמר לו שאם תמיד יהיה נגד עיניך טובת הלקוח הפרנסה תבוא בשפע ויהיו לך לקוחות כמו חול, ואמר לי שאכן כך היה הדבר למרות שזה היה נגד השכל, ולא יעשה כמו אותן הטועים ומועלים בעבודתם בגלל התנהגות המעסיק ומורים לעצמן היתר שהם נוהגים מידה כנגד מידה, וכן בעלי עסקים שיש טועים בדבר שרואים אדם שהוא תמים ואינו מבין מנצלים את ההזדמנות להרויח ואינו דובר אמת ומרמה את הלקוח ואומר לו שזה טוב, אך יודע בנפשו שהדבר שקר, ושמה שמצא כזה לקוח טיפש, אולם ידע שההפך מה שנראה לו הצלחה זה מה שיגרום בסוף להפסדים גדולים ולסגירת העסק, כי עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו, לזאת המשכיל ילמד מיעקב אבינו אשר סלל את הדרך לבניו אחריו ללכת בדרך הישר והטוב ובוזה ניצל מכל רע ולא יוכלו אחרים להרע עימו ותשרה הברכה וההצלחה בביתו ובכל מעשה ידיו.

בידידות ואהבה מרדכי מלכא